

Οικονομικά χαρακτηριστικά της θήρας του λαγού

Ν. Δ. Χασάναγας¹, Π. Μπίρτσας² και Χ. Σώκος³

¹Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας, 57006, Βασιλικά - Θεσσαλονίκη, nikolaos_hasanagas@fri.gr

²Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Λάρισας, Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Εργαστήριο Διαχείρισης Άγριας Πανίδας, 431 00 Καρδίτσα

³Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας & Θράκης, Εθνικής Αντιστάσεως 173-175, 55134, Καλαμαριά – Θεσσαλονίκη

Περίληψη

Εξετάσθηκαν τρεις διαστάσεις οικονομικής σημασίας με τη χρήση ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από κυνηγούς λαγού (*L. europeus*) της Κεντρικής Μακεδονίας. Βρέθηκαν τα ακόλουθα αποτελέσματα: 1) Συχνότητα εξορμήσεων: Λαγοκυνηγοί με υψηλό μορφωτικό επίπεδο πραγματοποιούν λιγότερες εξορμήσεις, ενώ όσοι άρχισαν να κυνηγούν από νεαρότερη ηλικία εξορμούν συχνότερα. 2) Τάση συνταξίδευσης με ΙΧ αυτοκίνητο: Λαγοκυνηγοί από μεγάλα αστικά κέντρα συνήθως μοιράζονται το αυτοκίνητο και τα έξοδα μετακίνησης, ενώ όσοι άρχισαν να συνοδεύουν κυνηγούς σε νεαρή ηλικία, επίσης δεν συνηθίζουν να ταξιδεύουν μόνοι τους. 3) Απόσταση μετακίνησης: Λαγοκυνηγοί που ήρθαν σε επαφή με το κυνήγι από έντυπα μέσα ή προέρχονται από μεγάλα αστικά κέντρα πραγματοποιούν μεγαλύτερες αποστάσεις μεταξύ τόπου κατοικίας και κυνηγοτόπου.

Λέξεις κλειδιά: Κοινωνικοοικονομική σημασία της θήρας του λαγού, πανίδα, αναψυχή

Εισαγωγή

Το κυνήγι δεν αποτελεί μόνο έναν τρόπο ζωής για πολλούς κυνηγούς, αλλά και ένα μέσο για την ανάπτυξη της υπαίθρου (Μπίρτσας, 2006). Οι κυνηγοί είναι χρήστες του φυσικού περιβάλλοντος όπως και οι εκδρομείς και πληρώνουν για τη χρήση αυτή ποικιλοτρόπως (Σώκος και συν. 2002, Μπίρτσας 2006). Μέρος από τα χρήματα που καταβάλλουν για την άδεια θήρας τα αυτοδιαχειρίζονται, με απόφαση και υπό τον έλεγχο του κράτους και με στόχο το σχεδιασμό και την εκτέλεση φιλοθηραματικών και περιβαλλοντικών έργων. Επιπρόσθετα οι κυνηγοί αυξάνουν άμεσα το εισόδημα του «πληθυσμού της υπαίθρου» - και εν μέρει του «αστικού πληθυσμού» - με τα καύσιμα που καταναλώνουν για τη μετακίνησή τους, με την αγορά και εκτροφή των κυνηγετικών σκύλων, με τις διανυκτερεύσεις, τα κυνηγετικά είδη και τα τρόφιμα που αγοράζουν στην ύπαιθρο (Σώκος και συν. 2002, Μπίρτσας 2006).

Στην Κυνηγετική Περιφέρεια Μακεδονίας & Θράκης η θήρα του λαγού ασκείται κυρίως στις λιβαδικές εκτάσεις από ελεύθερους επαγγελματίες, δημοσίους υπαλλήλους και ακολουθούν οι αγρότες και οι συνταξιούχοι, τα επαγγέλματα αυτά εξασφαλίζουν ελεύθερο χρόνο απαραίτητο για τη θήρα του λαγού. Η εκπαίδευση των λαγοκυνηγών είναι κυρίως δευτεροβάθμια (55%), πρωτοβάθμια (31%) και ακολουθούν η τριτοβάθμια (10%) (Σώκος και συν. 2002, Πλατής και Σκορδάς 2006). Η θήρα του συγκεκριμένου θηράματος είναι μια ομαδική δραστηριότητα αφού το 90% περίπου των λαγοκυνηγών εξορμούν σε παρέες των δύο έως τεσσάρων ατόμων (Σώκος και συν. 2002, Πλατής και Σκορδάς 2006).

Οι λαγοκυνηγοί επίσης προτιμούν να μην απομακρύνονται σε μεγάλες αποστάσεις από τον τόπο κατοικίας τους, ενώ οι αιτίες που τους οδηγούν σε μεγαλύτερες μετακινήσεις είναι ο συνωστισμός των κυνηγών και η αναζήτηση μεγαλύτερων πληθυσμών λαγού (Σώκος και συν. 2002). Άλλωστε η μείωση των πληθυσμών των θηραμάτων φαίνεται να έχει συμβάλει στη μείωση του αριθμού των κυνηγών στη Μακεδονία (Τσαχαλίδης 2003), ενώ αυξάνεται ο αριθμός των Ελλήνων κυνηγών που επισκέπτονται το εξωτερικό με σκοπό τη θήρα (Πλατής, προσωπική επικοινωνία).

Η μείωση αυτή των κυνηγών παρατηρείται και σε άλλα κράτη και έχει ανησυχήσει τους αρμόδιους φορείς για τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις (DiCamillo and Schaefer 2000). Στις ΗΠΑ άλλωστε οι πρόσοδοι από τη θήρα καλύπτουν το 75% του κόστους για την προστασία της άγριας πανίδας (Sparrowe 1993).

Οι Σώκος και συν. (2002) βρήκαν πως οι λαγοκυνηγοί της Θεσσαλονίκης προτίθενται να πληρώσουν για έργα αύξησης του πληθυσμού του λαγού, ενώ τα συνολικά έξοδα τα οποία δαπανούσαν το 2001 ανέρχονταν σε 1660€/ λαγοκυνηγό και έτος. Τα χρήματα αυτά δαπανούνταν κυρίως για αγορά και συντήρηση κυνηγετικών σκυλιών και το αυτοκινήτου.

Σκοπός αυτής της εργασίας δεν είναι η εξακρίβωση της κατανομής αυτών των χρημάτων κατά δραστηριότητα ή ο ακριβής υπολογισμός τους, αλλά κυρίως η ανάλυση προσωπικών χαρακτηριστικών των κυνηγών, τα οποία φάνηκαν να έχουν ισχυρή συσχέτιση με την οικονομική τους συμπεριφορά. Μετρήθηκαν τρεις διαστάσεις οικονομικής σημασίας: α) συχνότητα εξορμήσεων, β) τρόπος μετακίνησης (συνταξίδευση ή μη) και γ) απόσταση μετακίνησης.

Μεθοδολογία

Εφαρμόστηκε η μέθοδος της συμμετοχικής παρατήρησης και του «κλειστού» ερωτηματολογίου. Ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε τυχαία επιλεγμένες κυνηγετικές οργανώσεις της Κ. Μακεδονίας. Οι συσχετίσεις προέκυψαν μετά από τεστ Pearson (επιβεβαιώθηκαν και με τεστ Kendall και Spearman).

Αποτελέσματα και συζήτηση

Συγκεντρώθηκαν 113 ερωτηματολόγια από λαγοκυνηγούς. Οι 28 από τους 113 θηρεύουν μόνο λαγό, ενώ οι 85 εκτός από λαγό και άλλα θηράματα. Οι συσχετίσεις που παρουσιάζονται στους πίνακες των αποτελεσμάτων, υπολογίστηκαν με βάση αυτά 113 ερωτηματολόγια. Ελέγχθηκαν και για το στενότερο κύκλο των 28 κυνηγών που κυνηγούν αποκλειστικά λαγό και βρέθηκαν συμβατά (με όμοια τα αντίστοιχα πρόσημα) αλλά όχι στατιστικώς σημαντικά, γι' αυτό και δεν παρουσιάζονται σε χωριστούς πίνακες. Οι συντελεστές Pearson κυμαίνονται στους πίνακες από από -1 μέχρι 1. Όσοι είναι στατιστικώς σημαντικοί φέρουν την ένδειξη (*) ή (**). Κάθε πίνακας αναλύεται στη σχετική παράγραφο.

Παρόλο που πρόκειται να παρουσιαστούν μόνο συσχετίσεις και όχι περιγραφικά αποτελέσματα, θα παρουσιαστούν εδώ ορισμένα βασικά περιγραφικά στοιχεία για να σχηματισθεί μια σφαιρική εικόνα για το δείγμα:

Οι 113 λαγοκυνηγοί συνολικά, που εκτός από λαγό θηρεύουν και άλλα είδη κάνουν εξορμήσεις κατά μέσο όρο 1-3 φορές την εβδομάδα. Από αυτούς, οι 42 (37,1%) ταξιδεύουν προς τον κυνηγότοπο μόνοι τους με ΙΧ, ενώ οι 31 (27,4%) συνταξιδεύουν ως επιβάτες με άλλους και μοιράζονται τη βενζίνη (οι υπόλοιποι ταξιδεύουν μέχρι τον κυνηγότοπο με διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι δε μας απασχολούν σε αυτή την έρευνα διότι δεν παρουσίασαν ισχυρή σημαντική συσχέτιση). Απομακρύνονται κατά μέσο όρο περίπου μέχρι 80 χλμ από τον τόπο κατοικίας τους για να φτάσουν στον κυνηγότοπο.

Οι 28 από τους 113 είναι αποκλειστικά λαγοκυνηγοί. Για αυτούς ισχύουν τα εξής: Για τη συχνότητα εξορμήσεων ισχύει ο ίδιος μέσος όρος (1-3 φορές τη βδομάδα). Όσον αφορά στις

ταξιδιωτικές τους συνήθειες, προκύπτουν παρόμοια αποτελέσματα: 11 (39,2%) ταξιδεύουν μόνο με ΙΧ και 7 (25%) συνταξιδεύουν ως επιβάτες και μοιράζονται τη βενζίνη με άλλους (οι υπόλοιποι επίσης ταξιδεύουν με διαφορετικό τρόπο). Τέλος, αυτοί που κυνηγούν αποκλειστικά λαγό, απομακρύνονται από την κατοικία τους κατά μέσο όρο περίπου μέχρι 65 χλμ.

Η νεαρότερη ηλικία άδειας θήρας που εντοπίστηκε στους 113 λαγοκυνηγούς ήταν 18 ετών (δηλαδή η ελάχιστη επιτρεπτή από το νόμο) και η μέγιστη 41 (η μέση ηλικία πρώτης άδειας ήταν 22). Η ελάχιστη ηλικία στην οποία συνόδεψαν για πρώτη φορά άλλο κυνηγό ήταν 5 και η μέγιστη 25 (μέσος όρος 14).

Στο στενότερο κύκλο των 28 που είναι αποκλειστικά λαγοκυνηγοί τα αντίστοιχα νούμερα είναι: ελάχιστη ηλικία πρώτης άδειας θήρας 18 και μέγιστη 34 (μέσος όρος 21), ελάχιστη ηλικία πρώτης συνοδείας άλλου κυνηγού 7, μέγιστη 23 (μέσος όρος 14).

Συχνότητα εξορμήσεων

Λαγοκυνηγοί με υψηλό μορφωτικό επίπεδο πραγματοποιούν λιγότερες εξορμήσεις (Πίνακας 1). Το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, τουλάχιστον στις παλιότερες γενιές, συνδέεται συχνά με την ιδιότητα του «αστού» και όχι με την ιδιότητα του «κατοίκου υπαίθρου». Αυτοί που έχουν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο κατοικούν σε αστικά κέντρα και είναι δυσκολότερη η πρόσβασή τους στην ύπαιθρο. Ταυτόχρονα, άτομα με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο καταναλώνουν ιδιαίτερα πολύ χρόνο για να πετύχουν μια φιλόδοξη σταδιοδρομία σε αστικά κέντρα και δεν τους περισσεύει ο χρόνος, αλλά ούτε η διάθεση για απόλαυση οικοτουριστικών αξιών και για κυνήγι.

Όσοι άρχισαν να κυνηγούν από νεαρότερη ηλικία εξορμούν συχνότερα (Πίνακας 1). Αυτή η διαπίστωση οδηγεί στην εύλογη υπόθεση ότι η νωρίτερη διαπαιδαγώγηση και επαφή με το κυνήγι δημιουργεί μια θετική προδιάθεση γι' αυτό. Οδηγεί δηλαδή σε ανακάλυψη όλο και περισσότερων αξιών (φυσικών, κοινωνικοποίησης και συνεργασίας με τους άλλους κυνηγούς) παρά σε κορεσμό. Παρόμοια οι O'Leary et al. (1987) βρήκαν ότι η θήρα για να διατηρηθεί στη ζωή του ανθρώπου πρέπει η εκμάθησή της να γίνει σε νεαρή ηλικία.

Πίνακας 1. Παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητα εξορμήσεων

		Μορφωτικό επίπεδο (σε διαβάθμιση από απόφοιτος δημοτικού μέχρι κάτοχος διδακτορικού)	Έτος πρώτης άδειας θήρας
Συχνότητα εξορμήσεων	Συντελεστής Pearson	-,250(*)	-,258(*)
	Επίπεδο σημαντικότητας	,019	,015

Η επίδραση του μορφωτικού επιπέδου και του έτους πρώτης άδειας θήρας στη συχνότητα εξορμήσεων

Τρόπος μετακίνησης

Η συνταξιδεύση με ΙΧ είναι φυσικά ένας τρόπος μετακίνησης αρκετά φιλικός προς τους φυσικούς πόρους, αφού συνεπάγεται εξοικονόμηση βενζίνης (Πίνακας 2). Από την άλλη μεριά βέβαια, με τον τρόπο αυτό μειώνονται τα έσοδα των βενζινοπωλών στην περιφέρεια και οι αντίστοιχοι φόροι που θα εισέπραττε το κράτος. Οι κυνηγοί των πόλεων αποφεύγουν να ταξιδεύουν μόνοι τους είτε επειδή η απόσταση που διανύουν είναι μεγαλύτερη και ως εκ τούτου προτιμούν να μοιραστούν τη βενζίνη είτε επειδή δεν γνωρίζουν καλά τη διαδρομή και προτιμούν να συνταξιδεύσουν με κάποιον που να την ξέρει καλύτερα είτε επειδή θέλουν να έχουν μια γνωστή «αστική» παρέα με την οποία ξέρουν ότι ταιριάζουν και μπορούν να

συνεργαστούν στο κυνήγι αρμονικά είτε επειδή θέλουν να αμβλύνουν το πρόβλημα της στάθμευσης όταν θα επιστρέψουν στην πόλη.

Σημαντικό ρόλο ωστόσο παίζει και η ηλικία κατά την οποία συνόδευσε κάποιος για πρώτη φορά άλλο κυνήγο στο κυνήγι (Πίνακας 2). Όσο νωρίτερα είχε στη ζωή τέτοια επαφή, τόσο περισσότερο αποφεύγει να ταξιδεύει μόνος του προς τον κυνηγότοπο. Αυτό αποτελεί ένδειξη ότι το κυνήγι δημιουργεί κοινωνικοποίηση και όσο νωρίτερα το «μαθαίνει» κανείς, τόσο περισσότερο το αντιμετωπίζει ως μια κοινωνική δραστηριότητα ή ομαδικό τρόπο ζωής παρά ως ένα μοναχικό «χόμπι». Αυτό αποτελεί επίσης ένδειξη ότι η φύση βοηθά στην κοινωνικοποίηση, καθώς οδηγεί σε χαλάρωση από το άγχος του αστικού κέντρου και κατ' επέκταση σε πιο ειλικρινή συναναστροφή.

Πίνακας 2. Παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο μετακίνησης

		Μέγεθος τόπου κατοικίας (διαβαθμισμένο από χωριό μέχρι μεγάλο αστικό κέντρο)	Ηλικία πρώτης συνοδείας κυνηγού
Μετακίνηση με ΙΧ μόνος	Συντελεστής Pearson	-,268(*)	-,287(*)
	Επίπεδο σημαντικότητας	,011	,045
Συνταξίδευση ως επιβάτης και συμμετοχή στη βενζίνη	Συντελεστής Pearson	,343(**)	
	Επίπεδο σημαντικότητας	,001	

Η επίδραση του μεγέθους τόπου κατοικίας και της ηλικίας μήσης στη θήρα στον τρόπο μετακίνησης

Απόσταση μετακίνησης

Αυτοί που κατοικούν σε μεγάλο αστικό κέντρο μετακινούνται μακρύτερα για να φτάσουν στον κυνηγότοπο, όπως είναι αναμενόμενο (Πίνακας 3). Έτσι φαίνεται ότι αυτά που εξοικονομούν οι «αστοί» λόγω του ότι μοιράζονται το αυτοκίνητο και τη βενζίνη, τα αντισταθμίζουν με την περισσότερη βενζίνη που καταναλώνουν για να διανύσουν μεγαλύτερη απόσταση απ' ό,τι οι κάτοικοι της υπαίθρου.

Όσοι απέκτησαν ενδιαφέρον για το κυνήγι από περιοδικά και ψυχαγωγικά αναγνώσματα, μετακινούνται σε μεγαλύτερη απόσταση για να φτάσουν στον κυνηγότοπο της αρεσκείας τους (Πίνακας 3). Εύλογη εξήγηση γι' αυτό είναι η σύνδεση του κυνηγιού με το πνεύμα των ιδιαίτερων τοπιακών αξιών και του πνεύματος της περιπέτειας. Το ότι τέτοια κριτήρια επηρεάζουν την επιλογή κυνηγότοπου από τους λαγοκυνηγούς, είναι μια ένδειξη ότι τα τοπία στα οποία εντοπίζονται ενδιαιτήματα λαγού, παρουσιάζουν μια ποικιλία η οποία φαίνεται να ικανοποιεί ένα αναλόγως ποικίλο φάσμα ιδιαίτερων ευαισθησιών των λαγοκυνηγών.

Παρόλο που το κυνήγι έχει επικρατήσει σε ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης ως αντίθετο με την έννοια του ενστερνισμού φυσικών αξιών που αποτελεί βάση για τον οικοτουρισμό (Laurance et al. 2006) βλέπουμε στον ίδιο πίνακα ότι η επαφή με ψυχαγωγικά αναγνώσματα και έντυπα μέσα επηρεάζει ακόμη και την επιλογή του κυνηγότοπου σε βαθμό που ενθαρρύνει τους κυνηγούς να μετακινούνται μακρύτερα για να βρουν τον κυνηγότοπο της αρεσκείας τους. Άρα, το κυνήγι συχνά μπορεί να συνδεθεί με ιδιαίτερες ευαισθησίες.

Πίνακας 3. Παράγοντες που επηρεάζουν την απόσταση μετακίνησης

		Μέγεθος τόπου κατοικίας (διαβαθμισμένο από χωριό μέχρι μεγάλο αστικό κέντρο)	Έγερση ενδιαφέροντος για το κυνήγι από περιοδικά	Έγερση ενδιαφέροντος για το κυνήγι από ψυχαγωγικά αναγνώσματα
Απόσταση μετακίνησης	Συντελεστής Pearson	,347(**)	,215(*)	,255(*)
	Επίπεδο σημαντικότητας	,001	,044	,016

Η επίδραση του μεγέθους τόπου κατοικίας, των περιοδικών και ψυχαγωγικών αναγνωσμάτων στην απόσταση μετακίνησης

Συμπεράσματα, περιορισμοί και ερωτήματα για μελλοντική έρευνα

Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο συνδέεται και εν μέρει φαίνεται να αποτελεί αιτία για μείωση των εξορμήσεων. Η επαφή με τη θήρα σε νεαρότερη ηλικία αυξάνει τη συχνότητα των εξορμήσεων, καθώς εγείρει και καλλιιεργεί βαθύτερο ενδιαφέρον. Μια πρόταση που θα μπορούσε να απευθυνθεί στους αρμόδιους φορείς για τη διατήρηση της θήρας είναι ότι πρέπει να επινοηθούν τρόποι, ώστε η εκμάθησή της να γίνεται από νεαρή ηλικία ή οι νέοι να έρχονται σε επαφή με τη θήρα από νεαρή ηλικία.

Λαγοκυνηγοί από μεγάλα αστικά κέντρα, καθώς και όσοι άρχισαν να συνοδεύουν κυνηγούς και να εντάσσονται στον κοινωνικό ιστό των κυνηγών από νεαρότερη ηλικία δεν συνηθίζουν να ταξιδεύουν μόνοι τους (οι πρώτοι για πρακτικούς και οικονομικούς λόγους, ενώ οι δεύτεροι λόγω κοινωνικοποίησης). Λαγοκυνηγοί που ήρθαν σε επαφή με το κυνήγι από περιοδικά και ψυχαγωγικά αναγνώσματα ή προέρχονται από μεγάλα αστικά κέντρα πραγματοποιούν μεγαλύτερες αποστάσεις μεταξύ τόπου κατοικίας και κυνηγοτόπου (οι πρώτοι λόγω ιδιαίτερης επιλεκτικότητας, ενώ οι δεύτεροι για λόγους πρακτικούς).

Η έρευνα διεξήχθη μόνο στην Κ. Μακεδονία. Είναι σαφές ότι για να γενικεύσουμε με ασφάλεια τις προτάσεις και τα συμπεράσματά της σε άλλες περιοχές ή και σε άλλες χώρες, πρέπει να επεκτείνουμε το δείγμα. Επίσης, η ερμηνεία αυτών των αποτελεσμάτων, παρόλο που βασίζεται σε δεδομένα εμπειρικών παρατηρήσεων και συγκεκριμένα μακροχρόνιας συμμετοχικής παρατήρησης, πρέπει να ενισχυθεί και με περαιτέρω εντατικές συνεντεύξεις με κυνηγούς και ίσως και με άλλες ομάδες που έρχονται σε επαφή μαζί τους (π.χ. εμπόρους κυνηγετικών ειδών).

Αναγνώριση βοήθειας

Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εθνικούς πόρους (ENTEP – 2004 – 43), ΓΓΕΤ και ΚΟΜΑΘ. Οι συγγραφείς ευχαριστούν τη συντονίστρια του έργου Δρα Καλιόπη Ραδόγλου – Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών/ ΕΘΙΑΓΕ.

Βιβλιογραφία

- DiCamillo, J. A. and J. M. Schaefer. 2000. Internet program impacts youth interest in hunting. Wildl. Soc. Bull. 28(4):1077-1085.
- Laurance, W.F., Alonso, A., Lee, M., and P. Campbell (2006). Challenges for forest conservation in Gabon, Central Africa. Futures, 38, (4), May, 454-461

- Μπίρτσας, Π.Κ. 2006. Η διαχείριση της θήρας στην Ελλάδα – παρελθόν, παρόν και μέλλον. Πρακτικά επιστημονικής διημερίδας: «Το μέλλον του δάσους και το δάσος του μέλλοντος», (Επ. Πανελλήνια Ένωση Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων και Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας), Αθήνα 20 – 21 Μαρτίου.
- Ο'Leary, J.T., J. Behrens-Tepper, F.A. McGuire and F.D. Dottavio. 1987. Age of First Hunting Experience: Results from a Nationwide Recreation Survey. *Leisure Sciences*, 9:225–233.
- Πλατής, Π. και Κ. Σκορδάς 2006. Έρευνα για το κυνήγι του λαγού στο νομό Έβρου, σελ. 279–284. Λιβαδοπονία Ξηροθερμικών Περιοχών (Β. Παπαναστάσης και Ζ. Παρίση). Πρακτικά 5^{ου} Πανελληνίου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου. Ηράκλειο 1–3 Νοεμβρίου 2006. Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία, Δημ. Νο 13.
- Sparrowe, R.D. 1993. What is wise use of waterfowl populations? Pages 85 – 86 in Moser, M., R., Prentice, C. and van Vessem, J. (eds.). *Waterfowl and wetland conservation in the 1990s – a global perspective*. Proceedings of an IWRB Symposium, St Petersburg Beach, Florida, USA, November 1992. IWRB Special Publication No. 26. Slimbridge, UK.
- Σώκος, Χ.Κ., Κ.Ε. Σκορδάς, και Π.Κ. Μπίρτσας. 2002. Αξιολόγηση της θήρας και διαχείριση του λαγού (*Lepus europeus*) στα λιβαδικά οικοσυστήματα, σελ. 131-139. Λιβαδοπονία και Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών (Π. Πλατής και Θ. Παπαχρήστου, εκδότες). Πρακτικά 3^{ου} Πανελληνίου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου. Καρπενήσι 4-6 Σεπτεμβρίου 2002. Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία, Δημ. Νο 10.
- Τσαχαλίδης, Ε. Π. 2003. Διαχρονική εξέλιξη των αδειών θήρας στη Μακεδονία και Θράκη, κατά το διάστημα 1975-2000. *Γεωτεχνικά Επιστημονικά Θέματα*, 14: 41-48.

Economic features of Hare hunting

N. D. Hasanagas¹, P. Birtsas² and C. Sokos³

¹Forest Research Institute, National Agricultural Research Foundation, GR 57006, Vasilika - Thessaloniki, nikolaos_hasanagas@fri.gr

² Technological Education Institution of Larisa, Department of Forestry and Natural Environment Management, Laboratory of Wild Life Management, GR 43100 Karditsa

³ Hunting Federation Macedonia and Thrace, Ethnikis Antistaseos 173-175, GR 55134, Kalamaria-Tessaloniki

Summary

Three economic dimensions have been examined by questionnaires completed by hunters of hare (*L. europeus*) in Central Macedonia. The following results have been found: 1) Frequency of hunting: Hunters of higher education level present lower hunting frequency, while the ones who began hunting earlier, hunt more frequently. 2) Tendency of traveling in groups by car: Hare hunters from cities or big towns usually travel in groups by car and they share the travel cost, while these who started accompanying other hunters in early age also do not travel alone. 3) Travel distance: Hunters who came in contact with hunting by magazines or originate from cities and big towns tend to travel further in order to find a desirable hunting place.

Key words: Socio-economic importance of hare hunting, wildlife, recreation.